

Faglig utvalg for naturforvaltning

ÅRSRAPPORT
1986

FAGLIG UTVALG FOR NATURFORVALTNING

Kultur- og vitenskapsdepartementet, Miljøverndepartementet og Olje- og energidepartementet har nå inngått avtale om at Norges allmennvitenskapelige forskningsråd (NAVF) skal videreføre Det nasjonale kontaktutvalg for vassdragsregulerings funksjon.

Rådet for naturvitenskapelig forskning (RNF) i NAVF har i den forbindelse opprettet "Faglig utvalg for naturforvaltning". Som medlemmer av utvalget har RNF oppnevnt for perioden 1.7.1985 - 30.6.1989:

Professor Just Gjessing, Universitetet i Oslo, formann
Førsteamanuensis Wim Vader, Universitetet i Tromsø, varaformann
Førsteamanuensis Ingvild Austad, S-F-DH
Førsteamanuensis Anders Klementsén, Universitetet i Tromsø
Professor Erik Langdalen, NLH
Professor Johan Kielland-Lund, NLH
Førsteamanuensis Noralf Rye, Universitetet i Bergen
Førsteamanuensis John O. Solem, UNIT
Professor Nils Christian Stenseth, Universitetet i Oslo

Utvalgets mandat er:

- Utvalget skal være høringsorgan for naturvitenskapelig forskning relatert til forvaltningen av nasjonale naturområder.
- I vassdragsreguleringssaker vil utvalget ha et faglig ansvar for å vurdere hvilke naturverdier som blir påvirket, hvilke endringer som vil bli påført natursystemene og hvilke alternativer, planendringer og tiltak som kan redusere ulempene/skadene. Med det som bakgrunn skal utvalget vurdere konsekvensene for de naturvitenskapelige interesser og gi sin tilråding.
- Utvalget skal også på en faglig basis vurdere og gi sin tilråding i øvrige saker under Miljøverndepartementets forvaltningsområde, som fortrinnsvis har tilknytning til ØKOFORSK's arbeidsfelter.

I N N H O L D

I	UTVALGET	1
II	ARBEIDSOPPGAVER	2
III	SAKER UNDER BEHANDLING	3
	1. Vassdragssaker	3
	1.1. Saker forhåndsmeldt etter vassdragsregulerings lovens §4a om planlegging av reguleringer (for- håndsmeldinger)	3
	1.2. Konesesjonssøknader	3
	1.3. NVE-Hovedstyrets innstilling	4
	1.4. Konesesjonsbetingede undersøkelser	5
	2. Andre saker	6
IV	AVGITTE SLUTTVALDERINGER	6
V	ØVRIG AKTIVITET	12
	1. Jostedalen - konesesjonsbetingede undersøkelser	12
	2. Nyset-Steggje-vassdragene	13
	3. Nedre Nea kraftverk	13
VI	REGNSKAP	14
VII	RAPPORTER	14

FAGLIG UTVALG FOR NATURFORVALTNING (FUN)

I. UTVALGET

Faglig utvalg for naturforvaltning er oppnevnt av Rådet for naturvitenskapelig forskning (RNF) under Norges allmennvitenskapelige forskningsråd (NAVF). Utvalget består for perioden 1.7.1985 - 30.6.1989 av følgende medlemmer:

Professor Just Gjessing, Universitetet i Oslo, formann
Førsteamanuensis Wim Vader, Universitetet i Tromsø, viseformann
Førsteamanuensis Ingvild Austad, Sogn og Fjordane distriktshøgskole
Førsteamanuensis Anders Klemetsen, Universitetet i Tromsø
Professor Erik Langdalen, Norges Landbrukshøgskole, Ås
Professor Johan Kielland-Lund, Norges Landbrukshøgskole, Ås
Førsteamanuensis Noralf Rye, Universitetet i Bergen
Førsteamanuensis John O. Solem, Universitetet i Trondheim
Professor Nils Christian Stenseth, Universitetet i Oslo.

Forsker Gunnar Halvorsen, Vassdragsforsk, er utvalgets sekretær. De øvrige ansatte ved Vassdragsforsk bistår også utvalget i forbindelse med saksbehandling, og deltar på dets møter.

Utvalget er gitt følgende mandat:

- Utvalget skal være høringsorgan for naturvitenskapelig forskning relatert til forvaltningen av nasjonale naturområder.
- I vassdragsreguleringssaker vil utvalget ha et faglig ansvar for å vurdere hvilke naturverdier som blir påvirket, hvilke endringer som vil bli påført natursystemene og hvilke alternativer, planendringer og tiltak som kan redusere ulempene/skadene. Med det som bakgrunn skal utvalget vurdere konsekvensene for de naturvitenskapelige interesser og gi sin tilråding.
- Utvalget skal også på en faglig basis vurdere og gi sin tilråding i øvrige saker under Miljøverndepartementets forvaltningsområde, som fortrinnsvis har tilknytning til ØKOFORSK's arbeidsfelter.

Faglig utvalg for naturforvaltning er en videreføring av Det nasjonale kontaktutvalg for vassdragsreguleringer, som ble opprettet allerede i 1975. I henhold til sitt mandat har imidlertid FUN fått utvidet sin funksjon vesentlig i forhold til Det nasjonale kontaktutvalg.

I forbindelse med revisjon av rundskriv 36 fra NVE-Vassdragsdirektoratet, som mer inngående drøfter hvilke utredninger som skal gjennomføres i saker som behandles etter vassdragsreguleringslovens 4a, er det vedtatt å oppnevne en egen Rådgivende gruppe for naturfag (RGN). FUN har to faste medlemmer i gruppen, Noralf Rye og Wim Vader og med Johan Kielland-Lund og John Solem som vararepresentanter.

Formannen, eventuelt viseformannen, deltar som observatør i Programstyret for Øko-forsk. Tilsvarende deltar sekretariatsleder og formann i Programstyret på FUN's møter.

FUN har i 1986 avholdt 3 møter.

II. ARBEIDSOPPGAVER

Til tross for FUN's utvidede mandat er hovedtyngden av sakene knyttet til vassdragsutbygging. FUN behandler samtlige vassdragssaker i to faser av planarbeidet, ved forhåndsmelding og ved konsesjonssøknad. Ved forhåndsmelding gir utvalget råd om hvilke opplysninger som bør fremskaffes om naturforholdene for senere å kunne vurdere

- hvilke naturverdier som blir påvirket av de planlagte inngrep
- hvilke endringer som vil bli påført natursystemene
- hvilke alternativer, planendringer og tiltak som kan redusere skadene/ulempene.

Ved behandling av konsesjonssøknaden vil utvalget

- vurdere konsekvensene for de naturvitenskapelige interesser
- gi tilrådning om valg av alternativer, avbøtende tiltak m.m., og også vurdere behov for konsesjonsbetingede undersøkelser.

Miljøverndepartementet oversender også NVE-Hovedstyrets endelige innstilling til utvalget for eventuelle kommentarer.

Utvalget ser det som svært viktig å trekke inn i sine vurderinger den lokalkunnskap som finnes innenfor de ulike universiteter, og i de fleste saker innhentes kommentarer fra de lokale kontaktutvalg ved det enkelte universitet før behandling.

FUN's uttalelser sendes til de aktuelle utbyggere, NVE-Vassdragsdirektoratet, Miljøverndepartementet, Fylkenes miljøvernavdelinger og til Direktoratet for naturforvaltning.

FUN er oppnevnt som faglig høringsorgan også i forbindelse med andre typer saker relatert til forvaltningen av nasjonale naturområder/naturvern-spørsmål, selv om det har vært relativt få slike saker til behandling. Utvalget skal også bistå Programstyret i Økoforsk i forbindelse med vurderinger av mer langsiktige FOU-behov innenfor forvaltningen av norsk natur.

III. SAKER UNDER BEHANDLING

1. Vassdragsaker

1.1. Saker forhåndsmeldt etter vassdragsreguleringslovens §4a om planlegging av reguleringer (forhåndsmeldinger)

- Troms kraftforsyning. Skogneselva i Tromsø kommune.
- Troms kraftforsyning. Stordalselva i Tromsø kommune.
- Salten kraftsamband. Overføring av Tverrelva til Sjønstå kraftverk.
- Salten kraftsamband. Overføring til Oldereid kraftverk m.v.
- Salten kraftsamband. Klumpen kraftverk, Breivikselva i Beiarn.
- Salten kraftsamband. Utbygging av Sleåga i Rødøy.
- A/S Meraker Brug. Utbygging av Homla-vassdraget.
- Sør-Trøndelag kraftselskap. Regulering av Nordelva og Osaelva for kraftverk i Stjørna.
- Herlandsfoss kommunale kraftverk. Overføring av deler av Hesjedalsvassdraget til Herlandsfoss kraftverk på Osterøya.
- Vestfold kraftselskap. Abjøra, byggetrinn II. Utbygging i Flya, Tisleia og Reina.
- Buskerud energiverk, Modumprosjektene.

1.2. Konesjonssøknader

- Nordkyn Kraftlag A/S. Økt regulering av Reinoksvatn i Lebesby for Mårøy kraftverk.

- Helgeland kraftlag. Fagervollan kraftverk. Søknad om ervervskonsesjon.
- Trondheim Elektrisitetsverk. Nedre Nea kraftverk. Planendring m.v.
- Statskraftverkene. Regulering m.v. av Krutåga.
- A/S Tyssefaldene. Fornyet reguleringskonsesjon for Vendeavatn m.v.
- L/L Tussa Kraft. Regulering av utbygging av Litlebøelva i Dale kraftverk.
- Kvam kraftverk. Overføring av Finnhellervatn/regulering av Finnhellervatn.
- ASV. Nyset-Steggje Kraft A/S. Ytterligere regulering og overføringer i Nyset-Steggje-vassdragene.
- Voss Energiverk. Rognsfoss kraftverk.
- A/S Tyssefallene. Overføring av Mostjønn til Øvre Bersåvatn.
- Lyse Kraftverk. Regulering og utbygging av Jørpelandsvassdraget.
- Herlandsfoss kraftverk i Hordaland.
- Kristiansand Elektrisitetsverk/Vestfold kraftselskap. Hekni kraftverk, erverv m.v.
- I/S Finndøla kraftverk. Haukrei kraftverk - utbygging.
- I/S Øvre Otra. Overføring av Bjørnará m.fl., Bestelandså m.fl., erverv av fall vedrørende Skarg kraftverk.
- Asker og Bærum Kraftselskap. Overføringer til Sønstevann.
- Foreningen til Randsfjords Regulering. Ny reguleringskonsesjon for Randsfjorden.
- Øst-Telemarkens Brukseierforening. Ny reguleringstillatelse for regulering av Mårelven.
- Otteraaens brukseierforening. Fornyelse av reguleringskonsesjon i Otra.
- Bø kraftverk. Bøfossane og Herrefoss kraftverker. Utbygging, erverv og ekspropriasjon.
- Kongvinger kraftverk.
- Vinstra Kraftselskap. Ekspropriasjon m.v. for utvidelse av Nedre Vinstra kraftverk.
- Statkraft. Nye Melfjord kraftverk og Bjøllåga kraftverk (Saltfjell/Svartisen), Nordland.

1.3. NVE-Hovedstyrets innstilling

- Niingen kraftlag A/S. Ytterligere regulering av Niingenvatn.
- Norsk Hydro A/S. Utbygging av Haukviksåga.
- Statkraft. Breheimen-Stryn.
- Vetlefjordvassdraget.
- Sigdal kommune. Regulering og utbygging av Horgavassdraget.
- I/S Finndøla kraftverk. Haukrei kraftverk.
- Norsk Hydro A/S. Frøystul kraftverk.

- Sira/Kvina. Ytre Skreåvatn.
- Vinstra Kraftselskap. Utvidelse av Nedre Vinstra kraftverk.
- Breidalsvatn, Grotli, ny dam.

1.4. Konesjonsbetingede undersøkelser

I sin sluttvurdering av en konsesjonssøknad (o.l.) gir utvalget foruten råd om valg av alternativer også råd om hvilke undersøkelser som bør utføres før, under og/eller etter utbygging. Utvalget skiller normalt mellom to typer etterundersøkelser.

- a. Arkiveringsundersøkelser. Dersom utbyggingen medfører ødeleggelse av faglig interessante lokaliteter er det nødvendig å kartlegge disse relativt grundig før utbygging.
- b. Virkningsundersøkelser. Når utvalget skal beskrive konsekvensene av ulike inngrep er det nødvendig å referere til tidligere virkningsundersøkelser. Det foreligger dessverre få virkningsundersøkelser, og det er nødvendig å styrke forskningen på dette området.

FUN ser det som svært viktig at spesielt pkt. b, virkningsundersøkelser, blir gjennomført, da disse skal danne grunnlaget for konsekvensvurderingene i kommende saker, og som er nødvendig for en fornuftig forvaltning av landets naturressurser. Disse vil også kunne forenkle saksbehandlingen vesentlig i senere saker. Utvalget ser imidlertid også Virkningsundersøkelsene som viktige siden disse gjelder dokumentasjon av forekomster/lokaliteter som forsvinner for all framtid.

Det pågår for tiden konsesjonsbetingede undersøkelser i Jostedalen og i Nedre Nea, hvor henholdsvis Universitetet i Bergen og i Trondheim står ansvarlig for undersøkelsene.

I de saker som er behandlet i 1986 er det foreslått arkiverings-/virkningsundersøkelser i følgende saker:

- Krutåga.
- Overføring av Tverrelva til Sjønståa kraftverk.
- Nyset-Steggje.
- Jørpelandsvassdraget.
- Nedre Vinstra kraftverk.

2. Andre saker

FUN har foruten i de nevnte saker gitt uttalelser til en rekke mindre enkeltsaker. Av større saker kan nevnes:

- Jostedalen nasjonalpark.
- Landsplan for forvaltning av bjørn, jerv og ulv i Norge.
- Kwartærgeologisk verneplan for Hedmark.

IV. AVGITTE SLUTTVALDERINGER

En rekke av de mottatte konsesjonssøknader er blitt sluttbehandlet av FUN i løpet av 1986. Dette gjelder:

- Overføringen av Tverrelva til Sjønstå kraftverk.
- Krutåga kraftverk i Nordland.
- Fagervollan kraftverk.
- Nyset-Steggje-vassdragene i Sogn og Fjordane.
- Jørpelandsvassdraget.
- Hekni kraftverk i Otra.
- Haukrei kraftverk i Telemark.
- Kongsvinger kraftverk i Hedmark.
- Bøfossane og Herrefoss kraftverker i Telemark.
- Fornyelse av reguleringskonsesjon i Otra.
- Overføring av Bestelandså m.fl. i Aust-Agder.
- Overføringer til Sønstevann i Buskerud.

I det følgende vil det bli gitt et kort utdrag av FUN's uttalelser i de nevnte saker.

Overføring av Tverrelva til Sjønstå kraftverk

Utifra en samlet vurdering av de naturvitenskapelige forhold gis følgende tilråding:

Primært: Tverrelva utbygges ikke. Den frodige vegetasjonen med tilhørende fuglefauna i Trolldalen bevares i sin nåværende form. Vannføringen fra Tverrelva bevares i sin nåværende form. Vannføringen fra Tverrelva vil medvirke til å oppretthold en høyere restvannføring i Sjønståelva etter utbygging, og derved virke posi-

tivt på de ferskvannsbiologiske forhold. Tverrelva bevares som oppvekstområde for fisk.

Subsidiært: Hvis Tverrelva tas inn på kote 212, som omsøkt, kan de negative konsekvensene for vegetasjon og fugl til en viss grad avhjelpes ved bygging av et par terskler i Tverrelva, og mulighetene for terskelbygging i Tverrelva må derfor vurderes. Dette vil bare i liten grad bevare Tverrelva som oppvekstområde for fisk.

Hvis Tverrelva overføres må det gjennomføres konsesjonsbetingede undersøkelser i ferskvannsbiologi:

1. Før Tverrelva overføres gjennomføres det en undersøkelse i Tverrelva og Sjønståa, for å undersøke effektene av reguleringen på Sjønståa.
2. Etter overføring av Tverrelva gjentas undersøkelsen.

En slik undersøkelse vil klargjøre effektene av at forurenset vann er ført bort fra feltet, og at man har fått en redusert, men ren elv.

Ved overføring av Tverrelva vil man undersøke hvilke effekter en ytterligere reduksjon av vannføringen i Sjønståa har.

Krutåga

Det er ikke utført undersøkelser i Lilleelvas nedbørfelt for noen av fagområdene. For botanikk er det heller ikke gjort undersøkelser langs de elvestrekninger som blir tørrlagt i Krutågavassdraget. Det naturfaglige materialet er derfor i sin helhet knapt for en sluttvurdering.

Krutågas nedbørfelt omfatter de øvre deler av Røssåga, som forøvrig er sterkt berørt av kraftutbygging. Nordland fylke er kommet meget dårlig ut når det gjelder varig vern mot kraftutbygging. Bare ca. 6% av fylkets areal er vernet, mens det varig vernede areal for hele landet er ca. 30%. Et hvert vassdrag i Nordland fylke er derfor et potensielt viktig bidrag til Verneplanen. For å rette opp denne skjevheten ble det i forbindelse med Verneplan III (Kontaktutvalget kraftutbygging-naturvern, Sperstadutvalget) foreslått varig vern av Vefsna og Indre Visten, uten at dette ble tatt til følge under den endelige behandlingen.

Krutågas nedbørfelt grenser i sør til Vefsna, men kan ikke sammenlignes med de geologisk og biologisk rike arealene i Vefsnas østfelt. Tilsvarende delfelt finnes imidlertid innenfor Vefsnas felt, og varig vern av Vefsna ville derfor langt på veg

ha ivaretatt de verdier som er knyttet til Krutåga. Kvalitetsmessig tilsvarer Krutåga det mer ordinære i området, men feltet er langt fra fattig. Feltet omfatter mange små vatn og et rikt forgrenet elvesystem, noe som gir en vekslende natur og varierte biotoper. Det rommer areal med spesielle basiske bergarter og tilhørende vegetasjon. Det er også lite berørt av menneskelig påvirkning. Med referanse til de verdikriterier som en legger vekt på i naturfaglige helhetsvurderinger (Kontaktutv. vassdragsregul., Univ. Oslo, Rapp. 28) har Krutåga verdi som et lite påvirket referanse- og typevassdrag. Dersom Vefsna blir gitt varig vern vil dette sammen med Børgefjell nasjonalpark utgjøre et stort og viktig verneområde mot svenskegrense, og behovet for vern av Krutåga vil derved være vesentlig mindre.

Dersom det blir gitt konsesjon for utbygging vil det være behov for registreringer i de påtenkte tippområder og vegtraseer for om mulig å unngå unødvendige konflikter mellom kraftutbygging og de naturfaglige interesser. Dette er allerede påpekt i brev av 21/8-86 til Statkraft vedrørende disponeringsplanen for Krutåga-utbyggingen. På grunn av manglende data fra enkelte berørte deler av planområdet, bl.a. Lilleelva og de nedre deler av Krutåga vil det også være behov for enkelte registreringer i de nedre deler av områder.

Vi vil derfor foreslå som konsesjonsbetingelser at det blir gitt anledning til befaringer av påtenkte tippområder og vegtraseer for å avklare hvorvidt det vil være behov for justeringer og eventuelle arkiveringsundersøkelser. Omfanget av eventuelle arkiveringsundersøkelser må avklares gjennom befaringene. I tillegg bør det stilles noe midler til disposisjon for å fremskaffe enkelte data fra de nedre deler av Lilleelva og Krutåga.

Det foreligger få data som kan belyse de biologiske effekter av en innsjøregulering, og Krutvatn vil egne seg svært godt i en slik sammenheng. En regulering på 14,7 m vil ha så drastiske virkninger på hele det biologiske system, at det vil være enkelt å skille virkningene av senkningen ut fra naturlige svingninger. Vi vil derfor sterkt anbefale Krutvatn som en godt egnet lokalitet for slike studier, og at disse gjennomføres som en del av konsesjonsbetingelsene.

Fagervollan kraftverk

Alle vann og elvestrekninger i vassdraget som berøres er på forhånd regulert.

Totalt sett vurderes den planlagte utbygging å ha liten betydning for naturfaglige interesser.

Hekni kraftverk i Otra

Den foreslåtte utbygging vil ikke berøre naturfaglig interessante forekomster langs den aktuelle elvestrekningen. Utbyggingen vil derimot kunne berøre den faglig meget interessante blekebestanden i Byglandsfjorden, hvor potensielt viktige gyteplasser blir berørt. På grunn av blekens usikre status i vassdraget synes det imidlertid tilstrekkelig å legge forholdene til rette for eventuell fisketrapp forbi demningen.

Den aktuelle elvestrekningen vil bli uegnet for fisk og pH-sensitive bunndyr på grunn av dominans av surt vann fra heiområdene. Dette bør kompenseres ved kalking. Det er viktig at kalking kan foregå på en slik måte at plutselige tilsigsøkninger kan håndteres.

Haukrei kraftverk i Telemark

Det aktuelle området synes å være typisk for denne delen av Telemark, med tungt forvitrende grunnfjellsbergarter, lite løsmasser og artsfattige plante- og dyresamfunn. Den eneste lokaliteten som skiller seg ut som spesielt interessant er myrområdet ved Haukreivatn, som inneholder flere dyregeografisk interessante fuglearter.

.....

På bakgrunn av de allerede foretatte inngrep i vassdraget har den aktuelle vassdragsstrekningen ingen verdi i type- og referansesammenheng. Utbyggingen vil heller ikke berøre lokaliteter av spesiell karakter såfremt den ikke medfører inngrep i myrområdet ved Haukreivatn. I søknaden om konsesjon er det forutsatt at vannstanden i Haukreivatn beholdes som nå.

Kongsvinger kraftverk

Ut fra innhentede opplysninger vil en ytterligere heving av HRV med 0,75 m (til kote 141,25) ikke berøre forekomster av spesiell art. Vi ønsker imidlertid å påpeke behovet for å ivareta enkelte av strykpartiene i Glomma intakt. Utsetting av fisk kan antagelig ivareta fiskeinteressene, men de øvrige interesser knyttet til strykpartiene vil bli skadelidende. Dette er et moment som bør vurderes i framtidige planer for utbygging av strykpartier i Glomma.

Bøfossane og Herrefoss kraftverker i Telemark

En utbygging av Herrefoss og Bøfossane kraftverk vil i relativ beskjeden grad påvirke lokalitetene av helt spesiell karakter.

Dersom Herrefoss kraftverk blir vedtatt utbygd må jettegrytene og de plastiske formene i det vestre løpet beskyttes mot ødeleggelse og tilgroing.

Fornvelse av reguleringskonsesjonen i Otra

Otra er sterkt berørt av kraftutbygging, og totalt er det gitt konsesjon for 2483,4 mill. m³ magasinivolum, mens den nåværende søknad omfatter 526,6 mill. m³. Det gis derfor ingen mulighet til å se på reguleringene i Otra under ett, og det vil derfor være vanskelig å vurdere verdien av eventuelle endrede manøvreringsreglement for Otra som helhet. Vi vil derfor foreslå at de nåværende manøvreringsreglementer beholdes som tidligere.

I Byglandsfjord er det foreslått å senke sommervannstanden ytterligere 1.5 m. I 1974 ble det vedtatt at vannstanden ikke skulle være lavere enn 1 m under HRV fra kuliminasjonen av vårflommen til ut august måned, mens det før dette ikke forelå restriksjoner forbundet med reguleringen. En må anta at produksjonen av både bunndyr og fisk økte noe på grunn av den økte sommervannstanden, mens en ytterligere senkning vil gi en viss reduksjon. For de naturvitenskapelige interesser antas virkningene av reguleringen før 1974 å være så store, at en ytterligere senkning av sommervannstanden neppe vil ha stor betydning. Eventuelle endringer i produksjonen av bunndyr og fisk antar vi vil bli vurdert av Direktoratet for naturforvaltning.

Faglig utvalg for naturforvaltning har ikke innvendinger mot at de någjeldende reguleringskonsesjoner fornyes. En ytterligere senkning av sommervannstanden i Byglandsfjord må vurderes ut fra hensyn til fisket.

Nyset-Steggje-vassdragene

Utvalget vil bemerke at furuskogen på Kvitingsmorki representerer en sjelden og faglig interessant naturtype, men reguleringen vil trolig ikke medføre noen vesentlig forringelse av denne. Utover dette har en ingen merknader til konsesjonsspørsmålet.

Det er imidlertid registrert endel faglig interessante forekomster som det er viktig å få undersøkt og arkivert før de blir ødelagt eller redusert i verdi av reguleringen hvis konsesjon gis. Utvalget ber derfor om at det blir gitt pålegg om at dette blir tatt med som konsesjonsbetingelse.

Jørpelandsvassdraget

Det er ikke påvist geografiske lokaliteter av spesiell interesse som vil komme i direkte konflikt med den planlagte reguleringen gitt i forhåndsmeldingen. Løsav-

setninger, særlig fra Yngre Dryas-perioden i deler av reguleringsområdet er imidlertid av en slik karakter at inngrep i forbindelse med anleggsvirksomhet av forskjellig slag bør unngås.

Langs den planlagte vegtraseen ved Nagatjønn - Øyavatn vil vegetasjonstyper som er sjeldne i Rogland og av høy forskningsverdi bli ødelagt. En omlegging av traseen slik at den ikke vil gå på nordsiden av Nagatjønnene er derfor ønskelig. Landskapstypen ved planlagt tippsted i Longavatnets sørende er sjelden og bør bevares for å beholde mangfoldet i naturen. Alternativ plassering av denne tippen er ønskelig. Botanisk knytter det seg også interesse til området på østsiden av Sunnmorkvatn, og elvestrekningene ned mot Lysefjorden.

I ferskvannsbiologisk sammenheng er det ikke påvist sjeldne arter/grupper av dyr. Reguleringsplanene vil imidlertid medføre redusert bunndyrproduksjon på en rekke elvestrekninger i området.

Inngrepene i de allerede regulerte deler av vassdraget vil i liten grad komme i konflikt med de ornitologiske interessene i området, men i de uberørte deler av vassdragene finnes det endel konfliktområder, spesielt Skurvedalen og Småsildalen. Det antas at forekomstene av rovfugl innen området vil bli skadelidende i betydelig grad som følge av redusert næringsgrunnlag og økt menneskelig ferdsel/aktivitet. Spettebestanden vil spesielt kunne bli skadelidende ved veibygging. Redusert vannføring i elver og bekker vil i mange tilfeller føre til minsket næringstilgang for fugl.

I forbindelse med reguleringen i Hengjandevatn og Svortingsvatn kan næringsgrunnlaget for hekkende lom bli redusert. Økt ferdsel/aktivitet vil også virke negativt for lomene.

Øvre Otra. Overføring av Bestelandsåni m.fl.

1. De øvre deler av Otra er sterkt berørt av kraftutbyggingen, og ingen av sidevassdragene er varig vernet. Veiådalens og Bjørnarådalen egner seg godt som typevassdrag for regionen, og en overføring vil forstyrre det naturlige system disse vassdragene representerer. En overføring av Veiådalens og Bjørnarådalen til Sarvsfoss vil ødelegge muligheten for å bevare de siste velegnede typevassdrag i området. Vi vil derfor primært anbefale at det ikke gis tillatelse til den planlagte overføring. Vi har ingen bemerkninger til overføringene i det sørlige området, med Fjellskarå og Bestelandså.

2. Dersom det blir gitt konsesjon for overføring av det nordlige området vil vi anbefale at to bekker, Finndalsbekken og Optestølbekken, holdes utenfor overføringen.

3. For å unngå unødvendige konflikter ved utforming og plassering av tipper, veitraseer og annen anleggsvirksomhet, spesielt i Bjørnará, bør detaljplanleggingen foregå i kontakt med egnede fagmiljø.

Overføringer til Sønstevann

De områder som vil bli direkte berørt ligger i et relativt flatt og åpent landskap over tregrensen. Det er dermed sårbart for inngrep, og som vil være synlig over lange avstander. Det må derfor legges spesielt vekt på utformingen og istandsettingen av de områder som blir midlertidig berørt.

Utbyggingen vil i beskjeden grad berøre lokaliteter/forekomster av spesiell naturfaglig interesse. Bjørnemyrområdet er botanisk interessant, sannsynligvis også ornitologisk og ferskvannsbiologisk. Etter at planene om neddemning av Bjørnemyrene ble sløyfet, vil konfliktene være små dersom anleggsvirksomheten legges opp slik at områder forskånes mest mulig for inngrep. Det er viktig at anleggsvirksomheten ikke virker drenerende på myrområdet.

V. ØVRIG AKTIVITET

1. Jostedalen - konsesjonsbetingede undersøkelser

På vegne av NAVF har FUN det faglige ansvar for de naturvitenskapelige undersøkelsene i Jostedøla. Universitetet i Bergen står ansvarlig for gjennomføringen av prosjektet. Det er opprettet en styringsgruppe sammensatt av medlemmene i Kontaktutvalget for vassdragssaker ved Universitetet i Bergen og en representant fra Statkraft.

Under stortingsbehandlingen 15. mai 1984 ble det vedtatt i henhold til St.prp. nr. 7 (1983-84) at det ble stilt 2 mill. kr. til disposisjon for

"naturvitenskapelige forhånds- og oppfølgingsundersøkelser i reguleringsområdene i Luster" (post 21 i "Reguleringsbestemmelsene for statsregulering av Jostedalsvassdraget").

Dette betyr at midlene skal kunne nyttes til å foreta regulære forhåndsundersøkelser i området hvor det er nødvendig for å kunne ivareta faglige verdier. Videre

betyr det at de nødvendige undersøkelser som gjøres før reguleringen finner sted må være av en slik art at oppfølgingsundersøkelser er mulig.

Det nasjonale Kontaktutvalg sluttbehandlet opplegget for undersøkelsene på møte 13. mars 1985. Da Stortingets vedtak ble fattet i mai 1984, oppfattet utvalget rammen gitt i 1983 - kroner. På denne bakgrunn ble det fremmet forslag om faglig nødvendige undersøkelser med kostnadsramme 2.5 mill. kroner.

Undersøkelsesopplegget er tverrfaglig og innebærer et nært samarbeid mellom geofag, botanikk (inkl. vegetasjonshistorie), ornitologi og ferskvannsbiologi. En vil legge spesiell vekt på å belyse relasjoner mellom disse fagområdene.

De natursystemene som blir berørt ved reguleringen skal dokumenteres på en forsvarlig måte før de ødelegges eller endres som følge av reguleringsinngrepene. Dette gjelder spesielt de natursystemene som blir direkte berørt som følge av inngrep som oppdemming, tørrlegging av elver, veibygging, anleggsområder og steintipper.

Undersøkelsene i endel utvalgte områder vil bli lagt opp slik at det vil være mulig å registrere endringer i natursystemene etter reguleringen. Utvalget vil senere ta opp finansieringen av videre undersøkelser etter at arkiveringsundersøkelsene er gjennomført.

Prosjektet startet høsten 1984 med siste felt sesong i 1987. Ferdige rapporter skal foreligge ved utgangen av 1987.

2. Nyset-Steggje-vassdragene

I forbindelse med utbyggingen av Nyset-Steggje-vassdragene er utbygger pålagt å stille til disposisjon kr. 300.000,- til naturfaglige undersøkelser. På vegne av NAVF har FUN det faglige ansvar for undersøkelsene, mens Universitetet i Bergen har ansvar for den praktiske gjennomføringen av prosjektet. Den oppnevnte styringsgruppen består av medlemmene i Kontaktutvalget for vassdragssaker ved Universitetet i Bergen og med en representant fra NVE-Vassdragsdirektoratet og en fra Årdal og Sunndal Verk (ÅSV).

Feltarbeidet er utført i 1986, med rapportering i 1987.

3. Nedre Nea kraftverk

Ved behandlingen av Nedre Nea kraftverk ble utbygger pålagt å stille til disposisjon kr. 80.000,- til naturfaglige undersøkelser. FUN er tillagt det faglige an-

svar for undersøkelsene, mens Universitetet i Trondheim er ansvarlig for den praktiske gjennomføringen. Det utføres kun undersøkelser innenfor fagfeltene ferskvannsbiologi og botanikk.

VI. REGNSKAP

FUN får sine bevilgninger over Miljøverndepartementets budsjett, kap. 1422, post 51. For 1986 utgjorde bevilgningen kr. 300.000,-.

RAPPORT NR. 314 EUDSJETTKONTROLL PR. 31 12 86 INTERNREGNSKAP		NAVFS HOVEDVIRKSOMHET		VASSDRAGSFORSKN 1986 25 4		SIDE 2 4 03 87	
KODE	TEKST	TILDELING (1)	POSTERT				REST (1-3-4)
			DENNE PERIODE (2)	MITTIL I RR (3)	I 2 3/1	BUNDET (4)	
6001017	HONORARER	86.000,00	9.140,10	29.005,10	33	0,00	56.994,90
60010181	ARBEIDSGIVERAVGIFT	15.000,00	1.431,23	4.582,55	30	0,00	10.417,45
60011144	YMSE DRIFTSUTGIFTER	199.000,00	24.615,35	130.505,70	65	0,00	68.494,30
6001	* ANDRE MIDLER	300.000,00	35.186,68	144.093,35	54	0,00	135.906,65
734401	INNBET STIFTERVERBAND KURRGAS	0,00	0,00	0,26		0,00	0,26
7344	* STIFTERVERBAND (KURRGAS)	0,00	0,00	0,26		0,00	0,26
734701	INNBET AS-NLH	0,00	0,00	0,26-		0,00	0,26
7347	* AS-NLH	0,00	0,00	0,26-		0,00	0,26
6427602	* VASSDRAGSFORSKN 1986 25 4	300.000,00	35.186,68	144.093,35	54	0,00	135.906,65

VII. RAPPORTER

I 1986 er følgende rapporter utgitt i regi av FUN.

Nr. 7. 1986. Naturverdier - Breheimen/Stryn. Vurderinger og konsekvensanalyser i forbindelse med NVE-Statkraftverkens konsesjonssøknad.

Nr. 8. 1986. Arsberetning 1985, 30 s.

PUBLISERTE RAPPORTER

- Nr. 1 Jensen, J.W. 1982. Naturverdier på Saltfjellet. Vurderinger og konsekvensanalyser i forbindelse med NVE - Statskraftverkens konsesjonssøknad.
- Nr. 2 Halvorsen, K. 1983. K-prosjektet. Beskrivelse og vurdering av naturfaglige forhold ved planlegging av kraftutbygging.
- Nr. 3 1983. Naturfaglige verdier i midlertidige vernede vassdrag. (NOU 1983:42).
- Nr. 4 1984. Arsrappport 1982 og 1983.
- Nr. 5 1985. Arsrappport 1984.
- Nr. 6 Prestrud, P. & P.E. Faugli, 1985. Naturvitenskaplige verdier og vassdragsvern.
- Nr. 7 Naturverdier - Breheimen/Stryn. Vurderinger og konsekvensanalyser i forbindelse med NVE-Statskraftverkens konsesjonssøknad.
- Nr. 8 1986. Arsrappport 1985.